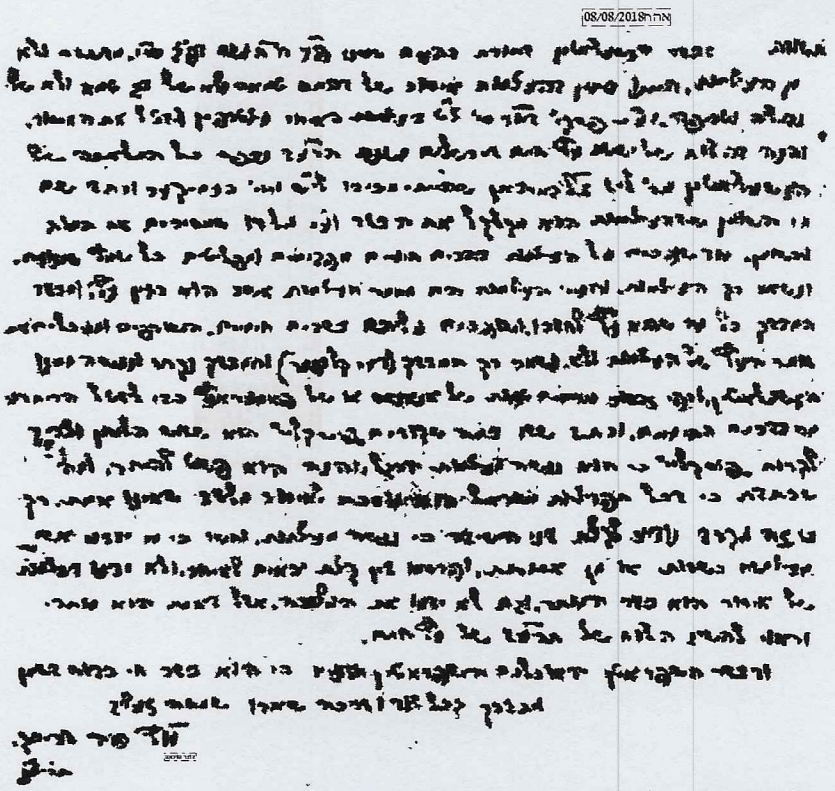

מר׳ ליב ז״ל גארדון שהייתי מכירו לי״ש והי׳ כעמיקער, וכתב שם כי השומן שבהעצמות הוא מקלקל את הדבר, וע״כ מלבד שמסירים את המוח והשומן, עוד שופכים על העצמות דברים חימיים מפגימים ומפליטים כל שמץ שמנונית ונשאר רק העצמות, והנה העצמות הם מחמר העצמות אשר הוא כמין עץ ומדבר המדבק כל מה שהוא עץ לחברו, ושופכים עליהם דברים חימיים השורפים ומכלים את חומר העץ של העצמות ולא נשאר רק המדבק (דער קלעפער) והמדבק נקרש ונעשה ממנו הדשעלאטין, וכפי זכרוני משימים טיפות של אנאנאס או של פאמעראנץ כדי לבטל הריח רע מהדברים החימיים. וכתב שם דמה שקורים ״פישקד״ הוא שיבוש הלשון וצריך לקרת ״פוסקד״ כי הוא נעשה מעצמות הרגל, והנה הוא פשוט להיתר, ומה שכתבת כי בכל תפוצות ישראל הוא מוסכם לאיסור, מלבד שאינו אמת רק כי זה מקרב נודע לקצת בני הישיבה כי נעשה מעצמות, וחשו כי מי יודע אם מעצמות כשרות או מן אסורות, ופרסמו בין קצת יראים לאיסור ולא ידעו דעצמות של איסור הוא דבר המותר, וגם לא ידעו את המלאכה אבל באמת הוא מותר, וראוי להשיג הלוח של תרע״ב של עץ חיים.

ובדבר השפראטן האוכלים השפראטין יודעים כי הוא דבר חי כבוש בשמן.

ויתברך בכל טוב וברכה שארו **שמחה זעליג**

מו״ץ פה בריסק

תרצ״ח

מוריה, שנה שלושים וארבע, גליון ד—ו (ת—תב), אלול תשע״ה ◆